

Çocuk Ruh Sağlığı Modüler Öğretim Programının Öğretmen ve Öğrenci Görüşleri ile Değerlendirilmesi

Ercan GÜRÜLTÜ*

Yıldız Teknik Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, E.P.Ö. A.B.D, İstanbul / Türkiye,
ercan.gurultu@outlook.com, ORCID: 0000-0003-0175-021

Prof. Dr. Mehmet GÜROL

Yıldız Teknik Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, E.P.Ö. A.B.D, İstanbul / Türkiye,
mguro@yildiz.edu.tr, ORCID: 0000-0001-7469-9619

Öz

Bu araştırmanın amacı, Meslekî ve Teknik Anadolu Lisesi, Çocuk Gelişimi ve Eğitimi Alanında öğretimi gerçekleştirilen 10. sınıf Çocuk Ruh Sağlığı Modüler Öğretim programının etkililiğinin değerlendirilmesidir. 2018-2019 eğitim-öğretim yılında ve nitel araştırma deseninde gerçekleştirilen bu araştırma bir olgubilim çalışması olup, araştırma kapsamında Çocuk Gelişimi ve Eğitimi alanından 4 öğretmen ve 6 öğrenci olmak üzere 10 katılımcının görüşüne başvurulmuştur. Veriler araştırmacılar tarafından geliştirilen yarı yapılandırılmış görüşme formları aracılığıyla toplanmış ve içerik analizi yöntemiyle çözümlenmiştir. Elde edilen bulgulara göre, Çocuk Gelişimi ve Eğitimi Alanı öğretmen ve öğrencileri Çocuk Ruh Sağlığı Modüler Öğretim Programının etkililiğini değerlendirirken 154 söylem dile getirmiştir. Bu söylemler öğretmen ve öğrenciler açısından ayrı ayrı değerlendirilmiş, “öğretim programının

* Sorumlu Yazar Tel: +90 535 597 45 68

değerlendirilmesi” ve “dersin genel olarak değerlendirilmesi” şeklinde 2 tema ile ifade edilmiştir. Bu temalar, “amaçlara dair söylemler”, “içeriğe dair söylemler”, “uygulama sürecine dair söylemler”, “ölçme ve değerlendirme etkinliklerine dair söylemler” ve “derse dair genel söylemler” şeklinde 5 kategoriye ayrılmıştır. Araştırmada öğretmenler 30, öğrenciler ise 18 kod ile öğretim programının etkililiğine dair görüş bildirmişlerdir.

Anahtar Kelimeler: Program değerlendirme; Modüler öğretim programı; Meslekî ve teknik eğitim; Çocuk gelişimi; Çocuk ruh sağlığı.

Evaluation of Child’s Mental Health Modular Curriculum Based on Teachers’ and Students’ Views

Abstract

The aim of this study was to evaluate the effectiveness of child’s mental health curriculum of 10th grade in the field of child development and education, Vocational and Technical Anatolian High School. This study was conducted in the 2018-2019 academic year. This study was designed as a phenomenological study, one of the qualitative research methods. Within the context of this study, 10 participants’ views were consulted, who are 4 teachers and 6 students in the field of child development and education. Data was collected through semi-structured interview forms developed by researchers and analyzed via content analysis. Based on the findings, teachers and students from child development and education field uttered 154 discourses while evaluating the effectiveness of the child’s mental health modular curriculum. These discourses were studied separately for teachers and students and expressed under 2 themes, which are “*evaluation of curriculum*” and “*general evaluation of lesson*”. These themes were grouped under 5 categories; “*discourses for objectives*”, “*discourses for application process*”, “*discourses for measurement and evaluation activities*” and “*overall discourses for lesson*”. Teachers expressed their opinions regarding the effectiveness of curriculum with 30 codes while students did with 18 codes in the study.

Keywords: Curriculum evaluation; Modular curriculum; Vocational and technical training; Child development; Child’s mental health.

Extended Summary

Purpose

The aim of this study was to evaluate the child’s mental health curriculum of 10th grade based on teachers’ and students’ views in the field of child development and education, Vocational and Technical Anatolian High

School.

Method

This study was conducted in the 2018-2019 academic year. This study was designed as a phenomenological study, which is one of the qualitative research methods. Within the context of this study, 10 participants' views were consulted, who were 4 teachers and 6 students in the field of child development and education. Data was collected through semi-structured interview forms and was analyzed via content analysis.

Results

Based on the findings, teachers and student from child development and education field uttered 154 discourses while evaluating the effectiveness of the child's mental health modular curriculum. Those discourses were commented from teachers' and students' point of views separately; therefore, the curriculum was stated with 2 themes and grouped under 5 categories. Teachers expressed their opinions with 30 codes while students did with 18 codes in the study.

When the findings of this study were investigated, teachers from child development and education field were seen to mention for discourses regarding objectives while evaluating the effectiveness of modular curriculum of child development and education that *objectives of the lesson are appropriate, clear and comprehensible*; yet, there happened a *deficiency in objectives* for some qualifications of the field. Students, however, voiced discourses regarding objectives that objectives generally *met the necessities of the profession* - though limited- and they faced no problems to obtain learning outcomes based on these objectives in terms of the application when they went to their practice schools.

When branch teachers' discourses regarding the content of curriculum were studied, they were observed to focus on discourses such as *some deficiencies based on objectives, superficial expression of content and the necessity of providing students with the same topics in higher classes thanks to the spiral curriculum*. However, students from child development and education field often mentioned while evaluating the content of the curriculum that *content was clear and comprehensible*; yet, *deficiencies happened visually*. Students indicated that enrichment of print format and visual content would make an important effect on permanent learning.

When the application process of the curriculum was evaluated, teachers, for discourses regarding application process category, generally expressed insufficient lesson periods, incomplete activity applications and problems they faced in this context. Students, on the other hand, were seen to state the use of various materials during application, positive effect of application activities, participating in the lessons actively while evaluating the application process of the curriculum.

When branch teachers' discourses regarding the measurement and evaluation process of the curriculum were studied, they were often observed to focus on incorrect expressions in question and faulty in the answer key. Students produced the same content as teachers while evaluating the measurement and evaluation activities and mentioned about errors in the answer key and the tune between measurement and evaluation activities and content. Students expressed that they experienced contradiction because of this; therefore, they asked teachers for help or investigate the related topic in the curriculum and try to find the answer.

When teachers from child development and education field evaluated the lesson in general terms, they uttered discourses such as *lesson through life, the lesson which is beneficial for the society, the fundamental lesson of the field and appropriateness of the lesson with the classroom level*. Students expressed discourses for this category as *an important and beneficial lesson, appropriateness of the lesson with the classroom level and negative effect received from the teacher*.

Discussion

It was understood when the child's mental health modular curriculum was investigated that objectives can be transformed to/expressed as student behaviors; yet, there occurred some deficiencies in some fundamental topics. It was again seen that content had a superficial wording and failed to convey the topics thoroughly -this was thought to be because of the deficiencies in objectives-. It was also concluded content failed to attract students' attention visually; therefore, updates are needed to be done.

In the application process, the main reason why the activities were failed to be completed was because of insufficient lesson periods (2 hours). Extension of lesson periods was formed as an opinion from this point of view.

In measurement and evaluation part, no problems were detected;

however, some errors that were considered as technical were determined. It was understood that this point was ignored while printing the modules.

It was determined in the overall evaluation of the lesson that teachers and students were satisfied with the lesson, and were aware that the lesson is the most fundamental lesson of the field. On the other hand, because the lesson was a practice lesson, the classroom was divided into 2 groups. It was understood that teachers attended the same class for the whole education term. Students pointed out that they did not get efficiency from a teacher due to his/her attitude towards his/her way of teaching the lesson. This situation was observed to create a negative effect on students.

Conclusion

When the findings of this study were evaluated, these suggestions can be made to the ministry of national education, head of the board of education and discipline, curriculum development experts, child development and education experts and teachers, school administrators and researchers:

It is thought to be useful to investigate the child's mental health modular curriculum and to update the objectives, which are concluded to fail to cover the main topics and the content that cannot convey the topics thoroughly and attract students' attention visually by shareholders.

In the application process, the main reason why the activities were failed to be completed was because of insufficient lesson periods (2 hours). Therefore, extension in lesson periods can be considered as an opinion.

In measurement and evaluation part, no problems were detected; however, some errors that were considered as technical were determined. While printing the modules, this point is supposed to be taken into consideration.

It was determined in the overall evaluation of the lesson that teachers and students were satisfied with the lesson and were aware that the lesson is the most fundamental lesson of the field. On the other hand, because the lesson was a practice lesson, the classroom was divided into 2 groups. It was understood that teachers attended the same class for the whole education term. Students pointed out that they did not get efficiency from a teacher due to his/her attitude towards his/her way of teaching the lesson. This situation was observed to create a negative effect on students. It is concluded that school administrators and branch teachers should switch between groups from term to term by making necessary arrangements.

This study is limited to participants involved in this study and the curriculum. New studies can be conducted with different sample groups and curriculums.

Giriş

Çocukluk dönemi, evrensel bir olgu olarak dünya üzerindeki bütün toplumlarda özel bir öneme sahip gelişimsel bir dönemdir (Wertsch, 1997). Erken çocukluk gelişimi ise genel olarak 0-6 yaş grubu olarak tanımlansa da UNICEF (2001)'in "Dünya Çocukları Durumu" adlı yayınında çocuğun doğumundan 8. yaşa kadar olan zaman dilimini ve bu süreç içerisinde çocukların gelişimleri için izlenmesi gereken tüm politika ve programları içerdiği ifade edilmiştir. Bu gelişim dönemi çocuğun hayatının erken dönemindeki fiziksel, ruhsal ve sosyal gelişimini içermekte ve bu gelişimi etkileme ihtimali olan sağlık, beslenme, bilişsel gelişim, sosyal iletişim vb. tüm girişimleri içermektedir. Yine çocukların bu gelişimleri çevresel ve kalıtsal birçok faktörden etkilenmektedir. Bu dönem, çocuğun; sosyal ve çevresel faktörlerden, fiziksel ve zihinsel olarak en çok etkilendiği dönemdir. Dönemin olumlu geçmesi çocuğun geleceğine dair sağlam temeller oluştururken olumsuz geçmesi ise gelişimsel olarak birtakım duraksamalara neden olabilmektedir (Bertan, Haznedaroğlu, Koln, Yurdakök ve Güçüz, 2009). Çocuğun gelişimine dair sağlam temelleri ya da duraksamaları etkileyen en önemli unsurlardan biri de çocuğun içinde bulunduğu ruhsal durumdur.

Dünya Sağlık Örgütü'ne (2018) göre sağlık, bireyin sadece sakatlığı veya hastalığının olmaması değil aynı zamanda ruhen ve sosyal açıdan da tam bir iyilik halidir. Ruh sağlığı ise, bireyin kendisi ve çevresi ile sürekli olarak dengeli ve uyumlu olmasını ifade eder (Yörükoğlu, 1996). Bu açıdan bakıldığında çocuğun gelişiminin sadece fiziksel ve zihinsel olarak değil ruhsal olarak da izlenmesi, önlemler alınması ve ruh sağlığına dair çocuk gelişimi çalışmalarının yapılması dikkat edilmesi gereken hususlardır.

Çocuk gelişimi çalışmaları; çocuk hakkında gerçekçi beklentiler geliştirilmesine, çocuğun gelişimine dair nelere dikkat edilmesi, ona nasıl davranılması, normal davranışlardan sapan çocuklar fark edildiğinde bu çocuklara hangi yönlendirmelerin yapılması gerektiği konusunda yardımcı olmaktadır. Bu alanda çalışanlara ise çocuk gelişimi uzmanı ünvanı verilmekte ve bu kişiler sağlık, eğitim ve sosyal hizmet gibi alanlarda görev yapmaktadır (Doğan ve Baykoç, 2015). Meslekî ve teknik eğitim okullarında bu alanda eğitim alan öğrenciler de diğer alan dersleri ile çocuk ruh sağlığına dair kazanımları bir

araya getirerek alanlarında uzman olabilmek için önemli bir adım atmış olacaktırlar. Bu sebeple, çocuğun erken çocukluk dönemine dair ruhsal ve çevresel etmenlerin öğretim programlarında yer alması ve çocuk gelişimi alanı öğrencilerinin bu yönde kazanımlar elde etmesi meslekî bir gerekliliktir. Nitekim, Türkiye’de 2005-2006 eğitim öğretim yılında meslekî ve teknik eğitimde ülke çapında uygulanmaya başlayan modüler öğretim sistemiyle birlikte diğer tüm alanlarda olduğu gibi Çocuk Gelişimi ve Eğitimi Alanında da modüler öğretim programları kullanılmaya başlanmıştır. Bu programlardan biri de Çocuk Ruh Sağlığı Modüler Öğretim programıdır.

Değişen eğitim anlayışlarıyla beraber bu anlayışlara uyum sağlayabilecek olan yaklaşımlar ve modeller ortaya çıkmıştır. Bu yaklaşımlar veya modeller içinde baskın olarak gözlenen ise; öğrencilerin bireysel farklılıklarını dikkate alan, öğrenciyi eğitimin merkezine konumlandıran ve esnek bir öğrenme ortamı sunan yaklaşım veya modellerdir. Öğretim programlarının yeniden tasarlanmasını ve öğrencinin kendi hızında ilerlemesini sağlayan bu yaklaşım veya modellerden biri de modüler öğretim sistemidir (Gömlüksiz, 2002). Öğrenme-öğretme etkinliklerinin bireylerin kendi hızlarında kendi kendilerine öğrenme sağlayacak şekilde, kendi içinde bir bütünlüğe sahip ve birbirini işlevsel olarak tamamlayan bağımsız öğrenme elemanları biçiminde tasarlanması, modüler öğretim sistemi olarak adlandırılmaktadır. Bu sistemde temel alınan öğrenme elemanına modül, bu tasarıma dayalı olarak geliştirilen öğretim programına ise modüler öğretim programı denilmektedir (Fer, 2000).

Modüler öğretim programlarının tercih edilmesinin en önemli sebeplerinden biri de günümüz okullarında sorun olarak karşımıza çıkan öğrenci sayısı ve buna bağlı olarak artan öğrenme stilleri çeşitliliğine karşın, bu öğretim programının esnek yapısı sayesinde ihtiyaca cevap verici nitelikte olmasıdır. Yine modüler öğretimin teori ve uygulama ya da başka bir deyişle okul ve işletme arasında bir köprü görevi görmesidir (Kadau, 2001).

Bireylerin ilgi, gereksinim ve yetenekleri eğitimi yönlendirmede esas alınan noktalardandır. Modüler öğretim sayesinde bireyin ilgi, gereksinim, yetenekleri ile iş hayatının ve çağın gerektirdiği nitelikler öğretim programlarının oluşturulmasında çok çeşnekliliği ve esnekliği beraberinde getirmektedir. Buradaki esas amaç, bilginin bireylere tartışmasız sunumu değil, bireyin bu bilgiye ulaşabilmesi için yönlendirilmesidir. Bu sebeple modüler öğretim de sınıf ortamı da öğrencinin bireysel hızıyla esnek bir şekilde ilerleyebileceği şekilde düzenlenmiştir (Akgül, 2004). Modüler öğretimde öğrenmenin

değerlendirilmesi ise, dersin işlenişine göre değil, oluşturulan modüler sistemin başlangıcında esas alınan ve diğer tüm paydaşlarca kabul gören meslek standartlarına göre yapılır (Alkan, 1984; Ertürk, 1998; Sönmez, 2000).

Bir öğretim programı uygulandıktan sonra ne derece etkili olduğunun tespiti için bu öğretim programlarının değerlendirilmesi gerekmektedir. 2007-2008 eğitim öğretim yılında uygulanmaya başlayan modüler öğretim programlarının değerlendirilmesi de Adıgüzel ve Berk (2009), Arabacıoğlu (2013), Aktaş ve Erdoğan (2012), Berk (2012), Babaç (2008), Ekşioğlu ve Taşpınar (2014), Gömleksiz ve Erten (2010), İšoğlu (2010), Kanbur (2013), Karaca ve Çakır (2014), Sim (2011), Seçilmiş ve Ünlüönen (2019), Tanrısever (2008) gibi birçok araştırmacının dikkatini çekmiş ve bu anlamda modüler öğretim programlarının değerlendirilmesine dair çalışmalar yapılmıştır.

“Çocuk Ruh Sağlığı Modüler Öğretim Programı”ndan elde edilecek olan kazanımlar, alanın diğer dersleri ile de bütünleştirildiğinde çocuğun gelişimine dair birçok konuda alan uzmanlarına ve uzman adaylarına yardımcı olacaktır. Çocuklar her toplumda olduğu gibi bizim toplumumuzda da geleceğimizin teminatıdır. Bu sebeple geleceğimiz olan bu bireylerin ruh ve beden sağlıklarının ne durumda olduğu, ruhsal durumlarını öğrenmeye ve tedbirler almaya dair eğitim ve öğretim anlamında ne gibi çalışmalar yapıldığı ya da bu çalışmaların nasıl olması gerektiği önemli bir husustur. Bu çalışmanın amacı, geleceğimizin teminatı çocuklarımızı yetiştirecek olan çocuk gelişimi uzmanı adaylarına yönelik meslekî ve teknik anadolu liseleri, çocuk gelişimi ve eğitimi alanı 10. sınıfta uygulanan modüler öğretim programlarından biri olan “Çocuk Ruh Sağlığı Modüler Öğretim Programı”nın etkililiğinin değerlendirilmesidir. Bu merakla “Çocuk Ruh Sağlığı Modüler Öğretim Programı”nın etkililiğinin çocuk gelişimi ve eğitimi alanı öğretmen ve öğrencileri tarafından nasıl değerlendirildiği araştırma kapsamında ortaya konmaya çalışılmıştır.

Yöntem

Araştırma Modeli

Çocuk gelişimi ve eğitimi alanı öğretmenlerinin ve öğrencilerinin 10. sınıf çocuk ruh sağlığı modüler öğretim programının etkililiğini nasıl değerlendirdiklerinin ortaya çıkarılmasının amaçlandığı bu araştırma nitel desenli bir olgubilim araştırması olarak gerçekleştirilmiştir. Araştırmada, çocuk ruh sağlığı modüler öğretim programının etkililiğinin derinlemesine incelenmesi ve değerlendirilmesi için alan öğretmenlerinin ve öğrencilerinin görüşlerine başvurulmuştur.

Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubunu oluşturan öğretmen ve öğrencilerin seçiminde amaçlı örnekleme yöntemlerinden ölçüt örnekleme yolu tercih edilmiştir. Bu çalışmada belirlenen ölçütlere göre seçilen katılımcılar; İstanbul ilinde Millî Eğitim Bakanlığına bağlı bir meslekî ve teknik anadolu lisesi çocuk gelişimi ve eğitimi alanında görev yapmakta olan 4 çocuk gelişimi ve eğitimi öğretmeni ve 10. sınıf çocuk ruh sağlığı modüler öğretim programını yeni tamamlayan ve araştırmanın yapıldığı tarihte 11. sınıfta öğrenim gören 6 öğrenciden oluşmaktadır.

Veri Toplama Araçları ve Verilerin Toplanması

Bu çalışmada veriler, katılımcılarla yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılarak gerçekleştirilen bireysel görüşmeler neticesinde toplanmıştır. Araştırmada katılımcılara yöneltilen görüşme sorularının belirlenebilmesi için ne tür verilere ihtiyaç olabileceği değerlendirilmiş, bu hususta öncelikle ilgili alanyazın ve 10. sınıf çocuk ruh sağlığı modüler öğretim programı incelenmiş ve alan öğretmeni ve öğrencileri için 2 farklı yarı yapılandırılmış görüşme formu hazırlanmış ve görüşmeler gerçekleştirilmiştir.

Görüşme için oluşturulan yarı yapılandırılmış görüşme formunda yer alan açık uçlu sorular; öğretim programının amaçları, içeriği, eğitim durumları ve değerlendirme süreçlerinin etkililiğinin nasıl ortaya çıkarılabileceği beklentisinden yola çıkılarak öğretmen ve öğrenciler için farklı sorular içerecek şekilde hazırlanmış ve kapsam geçerliliği için uzman görüşleri alınmıştır. Bu anlamda eğitim programları ve öğretim alanından 2 uzmanın görüşüne başvurulmuştur. Elde edilen veriler çerçevesinde 5 genel sorudan oluşan 2 farklı yarı yapılandırılmış görüşme formu hazırlanmıştır. Pilot uygulamalar yapıldıktan sonra da görüşmeler 2018-2019 eğitim-öğretim yılının ilk dönemi içerisinde gerçekleştirilmiştir.

Verilerin Analizi

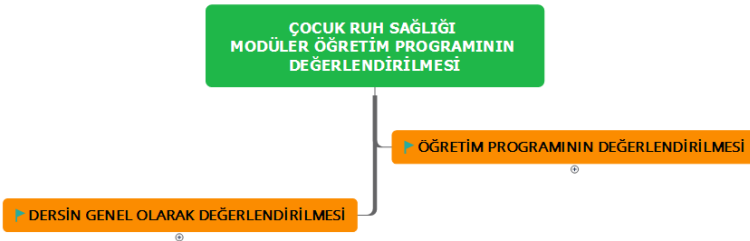
Araştırmada elde edilen veriler içerik analizi yöntemi ile analiz edilmiştir. Görüşme esnasında tutulan ses kayıtları aracılığıyla elde edilen veriler, öğretmen ve öğrenciler için ayrı ayrı yazılı metin haline dönüştürüldükten sonra tek tek incelenmiş ve katılımcılar tarafından dile getirilen söylemlere uygun kodlar geliştirilmiştir. Daha sonra bu kodlar öğretmen ve öğrenci grupları için farklı başlıklar altında gruplandırılarak kategoriler geliştirilmiş ve uygun temalarla eşleştirilmiştir.

Araştırmanın iç geçerliğini artırmak için ortaya çıkan kodların söz konusu kategori ve temaları temsil edip etmediğinin teyidi eğitim programları ve öğretim alanından 2 farklı uzmanın görüşü ile sağlanmıştır. Uzmanların yapmış olduğu eşleştirme ile araştırmacıların yapmış olduğu eşleştirmeler karşılaştırılmış ve sonuçların güvenilirliği Miles ve Huberman (1994)'ın güvenilirlik formülü ile öğretmen ve öğrenci grupları için ayrı ayrı test edilmiştir. Güvenirlik formülü= $\text{görüş birliği}/(\text{görüş birliği}+\text{görüş ayrılığı})\times 100$ olarak kullanılmıştır. Öğretmen görüşleri neticesinde ortaya çıkan Güvenirlik= $28/(28+2)\times 100=0.93$, öğrenci görüşleri neticesinde ortaya çıkan Güvenirlik ise= $16/(16+2)\times 100=0.89$ olarak hesaplanmıştır. Miles ve Huberman (1994) ve Patton (2002)'ye göre kodlayıcılar arası görüş birliğinin en az %80 olması beklenmektedir. Kodlar, bu kodlara ait kategori ve temalar bulgular bölümünde tablolar ve şekiller ile birlikte öğretmen ve öğrenci görüşleri açısından farklı bölümler halinde sunulmuştur. Ayrıca katılımcı söylemlerine birbir yer verilerek bulgular desteklenmeye çalışılmıştır.

Bulgular

Bu bölümde çocuk gelişimi ve eğitimi alanı öğretmenleri ve öğrencilerinin çocuk ruh sağlığı modüler öğretim programının etkililiğine dair görüşleri sunulmaktadır.

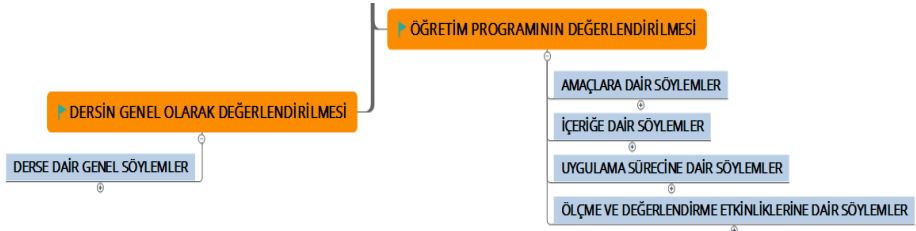
Elde edilen bulgulara göre çocuk ruh sağlığı modüler öğretim programının etkililiğine dair öğretmen ve öğrencilerin 2 tema, 5 kategori altında toplam 48 koddan oluşan 154 söylem dile getirdikleri görülmektedir. Belirtilen bu 2 tema “Öğretim programının değerlendirilmesi” ve “Dersin genel olarak değerlendirilmesi” şeklinde sıralanmış ve temalara ait model Şekil 1’de sunulmuştur.

Şekil 1. Öğretmen ve Öğrenci Görüşleri ile Oluşan Çocuk Ruh Sağlığı Modüler Öğretim Programı Temaları

Öğretim programlarının değerlendirilmesi teması, “amaçlara dair söylemler”, “içeriğe dair söylemler”, “uygulama sürecine dair söylemler” ve

“ölçme ve değerlendirme etkinliklerine dair söylemler” kategorileri; dersin genel olarak değerlendirilmesi teması ise “*derse dair genel söylemler*” şeklinde sıralanmış ve kategorilere ait model Şekil 2’de sunulmuştur.

Şekil 2. Öğretmen ve Öğrenci Görüşleri ile Oluşan Çocuk Ruh Sağlığı Modüller Öğretim Programı Kategorileri

Öğretmenlerin Modüler Öğretim Programının Etkililiğine Dair Görüşleri

Çocuk gelişimi ve eğitimi alanı öğretmenlerinin çocuk ruh sağlığı modüler öğretim programının etkililiğine dair görüşleri incelendiğinde “amaçlara dair söylemler”, “içeriğe dair söylemler”, “uygulama sürecine dair söylemler”, “ölçme ve değerlendirme etkinliklerine dair söylemler” ve “derse dair genel söylemler” kategorilerinin oluşturduğu 30 kod dile getirdikleri görülmektedir. Bu kategorilere ait kodlar Tablo 1 ve Tablo 5 aralığında sunulmuştur.

Öğretim Programının Değerlendirilmesi Teması

Çocuk gelişimi ve eğitimi alanı öğretmenlerinin çocuk ruh sağlığı modüler öğretim programının etkililiğine dair görüşlerini ortaya çıkarmak için yöneltilen sorular çerçevesinde; öğretmen söylemleri ile elde edilen “amaçlara dair söylemler” kategorisine ait kodların yüzde ve frekans değişimleri Tablo 1’de sunulmuştur.

Tablo 1. Öğretmen Görüşleri ile Ortaya Çıkan Amaçlara Dair Söylemler

Amaçlara dair söylemler	f	%
Dersin amaçlarının açık ve anlaşılır olması	2	40
Dersin amaçlarının uygun olması	2	40
Dersin amaçlarının eksikliği	1	20
Toplam	5	100

Tablo 1 incelendiğinde, öğretmenlerin çocuk ruh sağlığı modüler öğretim programının amaçlarını değerlendirirken 5 söylem dile getirdikleri ve %40’lık oranla daha çok dersin “amaçlarının açık ve anlaşılır olması” ve “dersin amaçlarının uygun olması” kodlarını ürettiği bunları da “dersin

amaçlarının eksikliği” kodunun takip ettiği görülmektedir. Örneğin; “*Bu ders alanımızın en temel dersi. Bu sebeple bu dersin amaçlarının öğrencilere kazandırılması önceliklerimiz arasında. Genel olarak amaçlar anlaşılır ve dersin amaçlarına uygun bir şekilde ifade edilmiş.*” (K2).

Çocuk ruh sağlığı modüler öğretim programının etkililiğine dair öğretmen söylemleri ile elde edilen “*içeriğe dair söylemler*” kategorisine ait kodların yüzde ve frekans değişimleri Tablo 2’de sunulmuştur.

Tablo 2. Öğretmen Görüşleri ile Ortaya Çıkan İçeriğe Dair Söylemler

İçeriğe dair söylemler	f	%
İçeriğin yüzeysel anlatımı	4	20
İçeriğin eksikliği	4	20
İçeriğin sarmal olarak düzenlenmesi gerekliliği	3	15
İçeriğin açık ve anlaşılır olması	2	10
İçerik ve amacın uyumu	2	10
İçerikte hedef alanlarına dair kazanımların eksik olması	2	10
İçerikte hedef alanlarına dair kazanımların tam olması	2	10
İçeriğin güncel oluşu	1	10
Toplam	20	100

Tablo 2 incelendiğinde, öğretmenlerin çocuk ruh sağlığı modüler öğretim programının içeriğini değerlendirirken 20 söylem dile getirdikleri ve %20’lik oranla çoğunlukla “içeriğin yüzeysel anlatımı” ve “içeriğin eksikliği” kodlarını ürettiği bunları da sırasıyla; “içeriğin sarmal olarak düzenlenmesi gerekliliği”, “içeriğin açık ve anlaşılır olması”, “içerik ve amacın uyumu”, “içerikte hedef alanlarına dair kazanımların eksikliği”, “içerikte hedef alanlarına dair kazanımların tam olması” ve “içeriğin güncel oluşu” kodlarının takip ettiği görülmektedir. Örneğin;

“Çocuk ruh sağlığı dersinin içeriği daha önce daha kapsamlı daha güzeldi. Şu anda o kapsamlar biraz daraltıldı. Bu anlamda biz bu içeriğin biraz genişletilmesi taraftarıyız. Bazı konular şu an çok yüzeysel anlatılmış durumda. Ama çocuk hakları konusu ise yeni konulmuş olmasına rağmen bundan memnunuz. Özellikle aile ve çocuk, toplum ve çocuk gibi konular modüller halindeydi. Biz bunları geniş süreçlere yayıp çocukların bu anlamdaki deneyimlerinden örneklerinden çok güzel sonuçlara erişiyorduk. Şu an bunları yapamıyoruz. Modülün içeriğine yüzeysel olarak konulmuş ve 1-2 sayfada özetlenmiş. Eski modül daha iyiydi.” (K1)

Çocuk ruh sağlığı modüler öğretim programının etkililiğine dair öğretmen söylemleri ile elde edilen “*uygulama sürecine dair söylemler*” kategorisine ait kodların yüzde ve frekans değişimleri Tablo 3’te

sunulmuştur.

Tablo 3. Öğretmen Görüşleri ile Ortaya Çıkan Uygulama Sürecine Dair Söylemler

Uygulama sürecine dair söylemler	f	%
Ders saatinin yeterli olmaması	4	22.22
Etkinlik uygulama eksikliği	4	22.22
Mekânsal problemlerin varlığı	3	16.67
Okulda var olan araç gerecin uygunluğu	2	11.11
Okulda var olan araç gerecin eksikliği	2	11.11
Öğrencinin ders sürecine aktif katılımı	2	11.11
Öğrencinin hazır bulunuşluğuna dair eksiklik	1	5.56
Toplam	18	100

Tablo 3 incelendiğinde öğretmenlerin, çocuk ruh sağlığı modüler öğretim programının uygulama sürecini değerlendirirken 18 söylem dile getirdikleri ve %22.22'lik oranla genel olarak “ders saatinin yeterli olmaması” ve “etkinlik uygulama eksikliği” kodlarını ürettiği bunları da sırasıyla; “mekânsal problemlerin varlığı”, “okulda var olan araç gerecin uygunluğu”, “okulda var olan araç gerecin eksikliği”, “öğrencinin ders sürecine aktif katılımı” ve “öğrencinin hazır bulunuşluğuna dair eksiklik” kodlarının takip ettiği görülmektedir. Örneğin;

“Dersin süresi anlamında problem bulunmakta. Bilişsel ve duyuşsal kı-sımları kazandırabilirken süre yetersizliğinden dolayı uygulama yapamamakta, psiko-motor becerileri kazandırmak açısından zorlanmaktayız. Ayrıca her cümlemin sonunda altını doldurmamız gereken örnekler olmasına rağmen sadece bir kısmını verebilmekteyiz. Süre yetersiz olduğu için birçoğunu maalesef verememekteyiz.” (K3)

Öğretmen söylemleri ile elde edilen “Ölçme ve değerlendirme etkinliklerine dair söylemler” kategorisine ait kodların yüzde ve frekans değişimleri Tablo 4’te sunulmuştur.

Tablo 4. Öğretmen Görüşleri ile Ortaya Çıkan Ölçme ve Değerlendirme Etkinliklerine Dair Söylemler

Ölçme ve değerlendirme etkinliklerine dair söylemler	f	%
Soru köklerindeki yanlış ifadeler	4	33.33
Cevap anahtarı hatası	4	33.33
Ölçme ve değerlendirme etkinliklerinin zayıf olması	3	25.00
Ölçme ve değerlendirme etkinliklerinin uygun olması	1	8.34
Toplam	12	100

Tablo 4 incelendiğinde, öğretmenlerin çocuk ruh sağlığı modüler

öğretim programının ölçme ve değerlendirme etkinliklerini değerlendirirken 12 söylem dile getirdikleri ve %33.33'lük oranla genel olarak “soru köklerindeki yanlış ifadeler” ve “cevap anahtarı hatası” kodlarını ürettiği bunları da sırasıyla; “ölçme ve değerlendirme etkinliklerinin zayıf olması” ve “ölçme ve değerlendirme etkinliklerinin uygun olması” kodlarının takip ettiği görülmektedir. Örneğin;

“Modül sonlarındaki testler biraz sıkıntılı. Soru köklerinde yanlış ifadeler bulunmakta. Bu sebeple öğrenciler soruları anlamakta zorlanıyor. Yine modül sonundaki cevap anahtarları ile sorunun cevapları birbirini tutulmamakta. Neredeyse bütün cevap anahtarlarında yanlışlıklar mevcut. Biraz daha özenli ve dikkatli hazırlansa iyi olur diye düşünüyorum.” (K1)

Dersin Genel Olarak Değerlendirilmesi Teması

Tablo 5. Öğretmen Görüşleri ile Ortaya Çıkan Derse Dair Genel Söylemler

Derse dair genel söylemler	f	%
Dersin sınıf seviyesine uygun olması	3	17.65
Hayatın içinden bir ders	3	17.65
Toplum için yararlı bir ders	3	17.65
Alanın temel dersi	2	11.77
Öğrencilerden derse dair pozitif geri dönüt	2	11.77
Öğrencilerden derse dair negatif geri dönüt	2	11.77
Dersin sınıf seviyesine uygun olmaması	1	5.87
Dersin, alanın ihtiyaçlarını karşılamaması	1	5.87
Toplam	17	100

Tablo 5 incelendiğinde, öğretmenlerin çocuk ruh sağlığı modüler öğretim programını genel olarak değerlendirirken 17 söylem dile getirdikleri ve %17.65'lik oranla çoğunlukla “dersin sınıf seviyesine uygun olması”, “hayatın içinden bir ders” ve “toplum için yararlı bir ders” kodlarını ürettiği bunları da sırasıyla; “alanın temel dersi”, “öğrencilerden derse dair pozitif geri dönüt”, “öğrencilerden derse dair negatif geri dönüt”, “Dersin sınıf seviyesine uygun olmaması” ve “dersin, alanın ihtiyaçlarını karşılamaması” kodlarının takip ettiği görülmektedir. Örneğin;

“Öğrencilere şuralarda uygulama yapın, gözlemler oluşturun gibi tavsiyelerde bulunuyoruz. Bir de hayatın içinde olan bir ders bu. Gerçekten öğrencilerimizin görebilmesi açısından çok fazla örneğe sahip. Öğretmen ve öğrenci açısından keyifli geçtiğini düşünmekteyim. Alan öğretmenlerinin genel olarak bu derse girmekten keyif aldığı gözlemliyorum.” (K2)

Öğrencilerin Modüler Öğretim Programının Etkililiğine Dair Görüşleri

Çocuk gelişimi ve eğitimi alanı öğrencilerinin çocuk ruh sağlığı modüler öğretim programının etkililiğine dair görüşleri incelendiğinde “amaçlara dair söylemler”, “içeriğe dair söylemler”, “uygulama sürecine dair söylemler”, “ölçme ve değerlendirme etkinliklerine dair söylemler” ve “dersle dair genel söylemler” kategorilerinin oluşturduğu 18 kod dile getirdikleri görülmektedir. Bu kategorilere ait kodlar Tablo 6 ve Tablo 10 aralığında sunulmuştur.

Öğretim Programının Değerlendirilmesi Teması

Çocuk gelişimi ve eğitimi alanı öğrencilerinin çocuk ruh sağlığı modüler öğretim programının etkililiğine dair görüşlerini ortaya çıkarmak için yöneltilen sorular çerçevesinde; öğrenci söylemleri ile elde edilen “amaçlara dair söylemler” kategorisine ait kodların yüzde ve frekans değişimleri Tablo 6’da sunulmuştur.

Tablo 6. Öğrenci Görüşleri ile Ortaya Çıkan Amaçlara Dair Söylemler

Amaçlara dair söylemler	f	%
Amaçların meslekî gereklilikleri karşılaması	6	54.55
Amaçların açık ve anlaşılır olması	5	45.45
Toplam	11	100

Tablo 6 incelendiğinde, öğrencilerin çocuk ruh sağlığı modüler öğretim programının amaçlarını değerlendirirken 11 söylem dile getirdikleri ve %54.55’lik oranla daha çok dersin “amaçların meslekî gereklilikleri karşılaması” kodunu ürettiği ve bu kodu da “amaçların açık ve anlaşılır olması” kodunun takip ettiği görülmektedir. Örneğin;

“Dersin amaçları çocukta oluşan ruh sağlığına yönelik. Kitabımız bize çocukların ruh hallerini anlama ve bilme konularını açık ve net bir şekilde anlatmaktadır. Ruh sağlığını ve etmenleri ve bunları en alt seviyeye indirme açısından amaçlar içeriyor. Ben bu amaçların meslekî ve kişisel ihtiyaçlarımı karşılayacağını düşünüyorum. İleride mesleğimi yaparken çocuklara uygun etkinlikler yapabilmem için bunları bilmem gerekiyor. Bu amaçları yeterli görüyorum.”
(K10)

Tablo 7. Öğrenci Görüşleri ile Ortaya Çıkan İçeriğe Dair Söylemler

İçeriğe dair söylemler	f	%
İçeriğin açık ve anlaşılır olması	6	37.50
İçeriğin görsel olarak eksikliği	6	37.50
İçeriğin ve amaçların uyumu	3	18.75
İçeriğin görsel olarak yeterliliği	1	6.25
Toplam	16	100

Çocuk ruh sağlığı modüler öğretim programının etkililiğine dair öğrenci söylemleri ile elde edilen “içeriğe dair söylemler” kategorisine ait kodların yüzde ve frekans değişimleri Tablo 7’de sunulmuştur. Tablo 7 incelendiğinde, öğrencilerin çocuk ruh sağlığı modüler öğretim programının içeriğini değerlendirirken 16 söylem dile getirdikleri ve %37.50’lik oranla çoğunlukla “içeriğin açık ve anlaşılır olması” ve “içeriğin görsel olarak eksikliği” kodlarını ürettiği bunları da sırasıyla; “içeriğin ve amaçların uyumu” ve “içeriğin görsel olarak yeterliliği” kodlarının takip ettiği görülmektedir. Örneğin;

“İçerik ve amaç aynıydı bence. Gayet açık ve net anlatılmıştı. Ne sade ne de yoğundu zorlanmadım. İçerikteki görseller ilgi çekiciydi ama azdı. Arttırılrsa daha iyi olur. Bir konu ile ilgili görsel konulmuş ama mesela ikinci konu ile ilgili konulmamış. Bence onlarla ilgili de konulsa nasıl olduğunu görebilirdim. Öğrenmemi artırabilirdi.” (K7)

Çocuk ruh sağlığı modüler öğretim programının etkililiğine dair öğrenci söylemleri ile elde edilen “uygulama sürecine dair söylemler” kategorisine ait kodların yüzde ve frekans değişimleri Tablo 8’de sunulmuştur.

Tablo 8. Öğrenci Görüşleri ile Ortaya Çıkan Uygulama Sürecine Dair Söylemler

Uygulama sürecine dair söylemler	f	%
Uygulama sürecinde çeşitli araç-gereç kullanımı	6	28.57
Uygulama etkinliklerinin pozitif etkisi	6	28.57
Öğrencinin derse aktif katılımı	6	28.57
Etkinlik uygulamalarının tamamlanamaması	3	14.29
Toplam	21	100

Tablo 8 incelendiğinde, öğrencilerinin çocuk ruh sağlığı modüler öğretim programının uygulama sürecini değerlendirirken 21 söylem dile getirdikleri ve %28.57’lik oranla genel olarak “uygulama sürecinde çeşitli araç gereç kullanımı” ve “uygulama etkinliklerinin pozitif etkisi”, “öğrencinin derse aktif katılımı” kodlarını ürettiği bunları da “etkinlik uygulamalarının tamamlanamaması” kodunun takip ettiği görülmektedir. Örneğin;

“Akıllı tahta ile etkinlikleri pekiştiriyoruz. Bize konular veriliyor ve o konunun geldiği hafta bunu gerçekleştiriyoruz. Bu etkinliklerin tamamını yapmadık, bir kısmını yapabildik. Tiyatro, drama gibi etkinlikler yaptık. Anne baba tutumlarını örneğin drama yöntemiyle işledik. Bu etkinlikler anlamamı kolaylaştırdı. Biz ders sürecine aktif olarak katılıyorduk. Bu etkinliklerin benim iş hayatıma da katkısı olacak, buna eminim.” (K5)

Öğrenci söylemleri ile elde edilen “ölçme ve değerlendirme etkinliklerine dair söylemler” kategorisine ait kodların yüzde ve frekans değişimleri

Tablo 9’da sunulmuştur.

Tablo 9. Öğrenci Görüşleri ile Ortaya Çıkan Ölçme ve Değerlendirme Etkinliklerine Dair Söylemler

Ölçme ve değerlendirme etkinliklerine dair söylemler	f	%
Cevap anahtarı hatası	6	37.50
Ölçme ve değerlendirme etkinlikleri ile içeriğin uyumu	5	31.25
Ölçme ve değerlendirme etkinliklerinin anlaşılır olması	4	25
Ölçme değerlendirme etkinlikleri ve içeriğin uyuşmaması	1	6.25
Toplam	16	100

Tablo 9 incelendiğinde, öğrencilerin çocuk ruh sağlığı modüler öğretim programının ölçme ve değerlendirme etkinliklerini değerlendirirken 16 söylem dile getirdikleri ve %37.50’lik oranla genel olarak “cevap anahtarı hatası” kodunu ürettiği bunu da sırasıyla; “ölçme ve değerlendirme etkinlikleri ile içeriğin uyumu”, “ölçme ve değerlendirme etkinliklerinin anlaşılır olması” ve “ölçme ve değerlendirme etkinlikleri ve içeriğin uyuşmaması” kodlarının takip ettiği görülmektedir. Örneğin; “Ölçme ve değerlendirme etkinlikleri konularla bağlantılıydı. Açık ve anlaşılırdı. Ben herhangi bir problem yaşamadım. Ama cevap anahtarı genelde uymuyordu. Kitaptan bakıp ya da öğretmene sorarak doğrusunu öğreniyorduk.” (K9)

Dersin Genel Olarak Değerlendirilmesi Teması

Tablo 10. Öğrenci Görüşleri ile Ortaya Çıkan Derse Dair Genel Olarak Söylemler

Derse dair genel söylemler	f	%
Önemli ve yararlı bir ders	6	33.33
Dersin sınıf seviyesine uygun olması	6	33.33
Öğretmenden alınan negatif etki	4	22.22
Öğretmenden alınan pozitif etki	2	11.12
Toplam	18	100

Çocuk gelişimi ve eğitimi alanı öğrencilerinin çocuk ruh sağlığı modüler öğretim programının etkililiğine dair görüşlerini ortaya çıkarmak için yöneltilen sorular çerçevesinde; öğrencilerin söylemleri ile elde edilen “dersin genel olarak değerlendirilmesi” kategorisine ait kodların yüzde ve frekans değişimleri Tablo 10’da sunulmuştur.

Tablo 10 incelendiğinde, öğrencilerin çocuk ruh sağlığı modüler öğretim programını genel olarak değerlendirirken 18 söylem dile getirdikleri ve %33.33’lük oranla çoğunlukla “önemli ve yararlı bir ders” ve “dersin sınıf seviyesine uygun olması” kodlarını ürettiği bunları da sırasıyla; “öğretmenden

alınan negatif etki” ve “öğretmen den alınan pozitif etki” kodlarının takip ettiği görülmektedir. Örneğin;

“Dersin 10. sınıfta verilmesinin uygun olduğunu düşünüyorum. Biz ilk önce bu dersi görelim ki 11. sınıftaki konuları daha iyi anlayalım. Bence bu ders alanımızın ve iş hayatının ihtiyaçlarını karşılıyor. Eğer üniversitede de bu alana devam edeceksek ilk olarak çocuğun davranışlarını öğrenmeliyiz. Onun için de bu dersi öğrenmeliyiz. Öğretmenimiz ders anlatmıyordu. Biz bazılarını belki anlatabilirdik ama hepsini de anlatmamalıydık. Belki bilmediğinden belki de anlatmak istemediğinden anlatmamış olabilir. Bundan dolayı sınavlar zor geçiyordu. Kendi kendimize öğrenmek zorunda kaldık. Başımızda bir öğretmen yok gibi hareket ediyorduk.” (K8)

Tartışma, Sonuç ve Öneriler

Araştırmadan elde edilen bulgular incelendiğinde çocuk gelişimi ve eğitimi alan öğretmenlerinin çocuk ruh sağlığı modüler öğretim programının etkililiğini değerlendirirken amaçlara dair söylemler kategorisinde çoğunlukla dersin amaçlarının uygun, açık ve anlaşılır olduğundan, alanın bazı yeterlilikleri açısından ise amaç eksikliği olduğundan bahsettikleri görülmektedir. Öğretmenlerin söylemlerinden elde edilen bilgilere göre; temel amacı öğrencilere ruh sağlığı ile ilgili temel konuları, duygu ve düşünceleri, davranış bozuklarını, çocuğu tanıma tekniklerini ve çocuk haklarına dair bilgileri kazandırmak olan öğretim programının amaçlarının anlaşılabilirlik açısından uygun olduğu görülmektedir. Ancak hormonal ve fiziksel etkenler, ailenin sosyal statüsü, çocuğun doğum sırası vb. gibi çocuğun ruh sağlığı üzerinde etkisinin olduğunu düşünülen etmenlere yönelik amaçlara ise öğretim programında yer verilmediği anlaşılmıştır. Öğrenciler ise amaçlara dair söylemler kategorisinde genel olarak, amaçların meslekî gerekliliklerini karşıladığını uygulama anaokuluna gittiklerinde -kısıtlı da olsa- bu amaçlara dayalı kazanımları elde etme açısından bir problem yaşamadıklarını dile getirmiştir.

Güven, Çoşkunserçe ve Börü (2008); Günceoğlu (2003); Ekşioğlu ve Taşpınar (2014); İsoğlu (2010); Kamiloğlu (2004); Karadeniz (2008); Tanrısever (2008) gibi araştırmacılar da modüler öğretim programları üzerine yapmış oldukları çalışmalarında, bu araştırmaya paralel bulgular elde ederek öğretim programının amaçlarının öğrenciler açısından kazanıma dönüştürülebilir nitelikte olduğunu belirtmişlerdir. Diğer yandan Aktaş ve Erdoğan (2012); Gömleksiz ve Erten (2010a, 2010b) araştırmalarında modüler öğretim programlarının amaçlarına, Atahan (2009); Ekşioğlu ve Taşpınar (2014); Karaca ve Çakır (2014) ise çalışmalarında modüllerin iş sektörünün ihtiyaçlarını

karşılayamadığına dair problemler tespit etmişlerdir.

Alan öğretmenlerinin öğretim programının içeriğine dair söylemleri incelendiğinde, genel olarak *amaçlara dayalı bazı eksiklikler, içeriğin yüzeysel anlatımı ve konuların sarmal olarak üst sınıflarda da verilmesi gerekliliği* gibi söylemler üzerinde durdukları görülmektedir. Öğretmen söylemlerinden elde edilen bilgilere göre içerikte; kişilik gelişimi üzerinde etkilerinin olduğu düşünülen iç salgı bezleri, ego, süper ego, çocuğun aile, okul ve toplumdaki yeri gibi konulara hiç değinilmediği, sadece kalıtım ve çevre üzerinden çocuk ruh sağlığına dair bir anlatımın olduğu görülmektedir. Ayrıca bu dersin hayatın içinden ve alanın temel dersi olduğundan bahseden öğretmenler, öğrencilerin 12. sınıf işletmelerde beceri eğitimi uygulamasına gittiklerinde bu konuları hatırlayabilmeleri açısından dersin üst sınıflarda da aynı ders olarak veya farklı alan derslerinin içeriğinde -sarmal bir yapıda- devam ettirilmesi gerekliliğini vurgulamıştır. Çocuk gelişimi ve eğitimi alanı öğrencileri ise içeriğe dair söylemler kategorisinde öğretim programının içeriğini değerlendirirken çoğunlukla *içeriğin açık ve anlaşılır olduğunu ancak görsel olarak eksiklikler bulunduğunu* dile getirmiştir. Öğrenciler, içeriğin yazı biçimi ve görsel olarak zenginleştirilmesinin kalıcı öğrenmelerine önemli ölçüde etkisinin olacağını ifade etmiştir.

Ekşioğlu ve Taşpınar (2014), Karadeniz (2008) modüler öğretim programlarını inceledikleri çalışmalarında katılımcılar tarafından içeriğin; açık ve anlaşılır olduğuna ancak görsel açıdan zenginleştirilmesi gerektiğine dair söylemler içeren bulgulara ulaşmıştır. Bu araştırmalara karşın Aktaş ve Erdoğan (2012) modüler programların içeriklerinin anlaşılması açısından problemler olduğunu, Karaca ve Çakır (2014) ise modül içeriklerinin güncel olmadığını belirtmiştir.

Öğretim programının uygulama süreci değerlendirilirken öğretmenler, uygulama sürecine dair söylemler kategorisinde genel olarak *ders saatinin yeterli olmaması, etkinlik uygulamalarının tamamlanamaması* gibi söylemler ile bu anlamda yaşadıkları problemleri dile getirmiştir. Öğretmen söylemlerinden elde edilen bilgilere göre; alanın önemli ve temel dersi olan çocuk ruh sağlığı dersi; hayatın içinden örnekler, tiyatro ve drama etkinlikleri, anaokullarının ziyaret edilerek yerinde öğrenme gibi öğrenciyi de aktif olarak sürece dahil edebilecek bir yapıya sahip olmasına rağmen, ders saatinin yetersizliğinden ve etkinliklerin de bu sebeple tamamlanamamasından dolayı öğretim programının uygulama sürecinde öğretmenlerin karşısına çıkan problemler olarak

gözlemlenmiştir. Öğrencilerin ise öğretim programının uygulama sürecini değerlendirirken, *uygulama sürecinde çeşitli araç gereç kullanımı, uygulama etkinliklerinin pozitif etkisi, derse aktif katılım* gibi söylemler dile getirdikleri görülmüştür. Öğrenciler, okul ortamında doğaçlama temin edilen veya okula kendilerinin getirdikleri malzemeler (eldiven, kukla vb.) sayesinde yapılan el işi uygulamaları, akıllı tahta çalışmaları, tiyatro ve drama etkinlikleri sayesinde uygulama sürecine aktif olarak katıldıklarını, yapılan etkinlik uygulamalarının öğrenmelerini pekiştirdiğini ve bu süreçten keyif aldıklarını dile getirmiştir. Ancak etkinliklerin birçoğunu -ders saati süresinin kısıtlılığında kaynaklandığı düşünülen nedenlerle- tamamlama fırsatlarının olmadığı gözlemlenmiştir.

Ekşioğlu ve Taşpınar (2014) çalışmalarında programın uygulama sürecinde olumlu sonuçlara dair bulgular elde ettiklerini, Aktaş ve Erdoğan (2012) ise uygulama sürecinde ders saati süresinin yeterli olduğunu vurgulamıştır. Bu bulgulara karşın Aktaş ve Erdoğan (2012) aynı çalışmada araç-gereç ve fiziki yetersizliklere dikkat çekerken, Arabacıoğlu (2013); Atahan (2009), Aydın (2009); Babaç (2008); Gömleksiz ve Erten (2010a); Nazlı (2010); Karaca ve Çakır (2014); Utku (2010) ise modüler öğretim programlarının uygulama sürecinde donanımsal eksiklikler tespit etmişlerdir.

Öğretmenler, öğretim programının ölçme ve değerlendirme sürecini değerlendirilirken ölçme ve değerlendirme sürecine dair söylemler kategorisinde çoğunlukla *soru köklerindeki yanlış ifadeler ve cevap anahtarı hatası* gibi söylemler dile getirmiştir. Alan öğretmenleri, öğretim programında yer alan ölçme ve değerlendirme etkinliklerinin genel anlamda içerik ve amaçlarla uyumlu olduğunu belirtmiş ancak -teknik nedenlerden kaynaklı olduğu düşünülen- soru köklerindeki yanlış ifadeler ve cevap anahtarı hatasına dikkat çekmiştir. Öğrenciler ise, yine ölçme ve değerlendirme etkinliklerini değerlendirirken öğretmenlerin söylemlerine benzer söylemler üretmiş ve *cevap anahtarı hatası, ölçme ve değerlendirme etkinlikleri ile içeriğin uyumu* gibi söylemler dile getirmiştir. Öğrenciler bu sebeple çelişki yaşadıklarını bazen öğretmenlerden bilgi alarak bazen de öğretim programı içerisindeki ilgili konuyu inceleyerek doğru cevabı bulmaya çalıştıklarını dile getirmiştir.

Bu çalışmaya paralel olarak Adıgüzel ve Berk (2009), Aktaş ve Erdoğan (2012), Ekşioğlu ve Taşpınar (2014), Gömleksiz ve Erten (2010a, 2010b), Güven, Çoskunserçe ve Börü (2008), Kamiloğlu (2004), Nazlı (2010), Sert (2007), Tanrısever (2008) çalışmalarında, modüler öğretim programlarının

ölçme ve değerlendirme etkinliklerinde sorunlar olduğuna dair bulgulara ulaşmıştır. Diğer yandan Karadeniz (2008) ve Günceoğlu (2003) ise modüler öğretim programlarının ölçme ve değerlendirme etkinliklerinin uygun ve öğrencilerin yeterliliklerini ölçebilecek nitelikte olduğunu tespit etmiştir.

Çocuk gelişimi ve eğitimi alanı öğretmenleri, dersi genel olarak değerlendirilirken dersin genel olarak değerlendirilmesi kategorisinde çoğunlukla *hayatın içinden bir ders, toplum için yararlı bir ders, alanın temel dersi ve dersin sınıf seviyesine uygun olması* gibi söylemler dile getirmiştir. Öğretmen söylemleri üzerinden elde edilen bilgilere göre; ev hanımlarının dahi çocuk gelişimi veya ruh sağlığı gibi konulara ilgi anlamında eğilimlerinin olduğu günümüzde, bu dersin hayatın içinden birçok örnekler barındırdığı, dersin amaçlarının toplumsal açıdan bakıldığında gelecek kuşaklara kazandırılmasının önem arz ettiği ve dersi kendi alanlarının en temel dersi olarak nitelendirdikleri gözlemlenmiştir. Ayrıca bu dersin 10. sınıfta verilmesinin de alana yeni başlayan öğrencinin ileriki yıllarda hazırbulunuşluğuna katkı sağlayacağını belirttikleri görülmüştür. Öğretmenler, hem kendileri açısından dersin verimli geçtiğini hem de öğrencilerden bu yönde pozitif geri dönüş aldıklarını belirtmiştir. Öğrenciler ise derse dair genel olarak, *önemli ve yararlı bir ders, dersin sınıf seviyesine uygun olması ve öğretmenden alınan negatif etki* gibi söylemler dile getirmiştir. Dersin alanın temel dersi ve önemli bir ders olduğunun farkında olan öğrenciler; çocukları tanıma, gelişimleri ve ruhsal durumları ile ilgili bilgi sahibi olma gibi açılardan gerek işletmelerde beceri eğitimi uygulaması esnasında gerekse de sosyal yaşam içerisinde meslek anlamında yeterlilik kazandıklarını dile getirmeye çalışmıştır. Ancak, dersin öğretiminin gerçekleştirilmesi esnasında sınıfın 2 gruba bölünmesi gerekliliği ve 2 farklı öğretmenin sabit gruplarla derse giriyor olması-öğretmenlerden birinin dersin işlenişine dair verimsizliği- gibi nedenlerden kaynaklandığı düşünülen ifadelerle yaşadıkları sıkıntıyı dile getirdikleri gözlemlenmiştir.

Uysal (2009) ve Karaca ve Çakır (2014) yapmış oldukları araştırmalarda modüler öğretim programlarının uygulandığı derslere dair genel anlamda katılımcıların memnuniyetlerini ifade ettiklerini tespit etmiş ve derse karşı motive olduklarını gözlemlenmiştir.

Araştırmadan elde edilen bulgular açısından değerlendirildiğinde, Milli Eğitim Bakanlığı Talim Terbiye Kurulu Başkanlığına, program geliştirme uzmanlarına, çocuk gelişimi ve eğitimi alan uzmanlarına, öğretmenlerine, okul idarecilerine ve araştırmacılara yönelik şu öneriler getirilebilir:

Çocuk ruh sağlığı modüler öğretim programı genel olarak incelendiğinde amaçların öğrenci davranışına dönüştürülebilecek nitelikte olduğu, ancak bazı temel konularda eksiklikler barındırdığı anlaşılmıştır. Yine içerik kısmının da -amaçların eksikliğinden kaynaklandığı düşünülen nedenlerle- içeriğin yüzeysel bir anlatımı olduğu, konuları derinlemesine aktarmadığı görülmektedir. Ayrıca içeriğin görsel açıdan öğrencilerin dikkatini çekmediği bu anlamda da güncellemelerin gerekli olduğu ortaya çıkmıştır. Uygulama sürecine bakıldığında ise en büyük sorunun ders saatinin (2 ders saati) azlığı ve bundan kaynaklı olarak etkinlik uygulamalarının tamamlanamaması problemlerinin olduğu belirlenmiştir. Bu açıdan bakıldığında ders saatinin artırılması gerektiği kanaati oluşmuştur. Ölçme ve değerlendirme etkinlikleri kısmında ise genel anlamda bir sorun tespit edilememiş, teknik nedenlerden kaynaklı olduğu düşünülen hatalar belirlenmiştir. Modül basımlarında bu hususa dikkat edilmediği anlaşılmıştır. Dersin genel olarak değerlendirilmesi aşamasında ise öğrenci ve öğretmenlerin genel olarak dersten memnun oldukları, dersin alanın temel dersi olduğunun bilincinde oldukları tespit edilmiştir. Ancak dersin uygulama süreçleri içermesi, bu sebeple sınıfın 2 gruba ayrılıyor olması -ki olması gereken bir durum-, ancak her gruba giren öğretmenin o grupta sabit kalmasından -öğrenciler tarafından derse giren bir öğretmenin verimsizliği vurgulandığı için- kaynaklı olduğu düşünülen nedenlerden ötürü öğretmene karşı negatif bir tutum tespit edilmiştir. Okul idarecilerinin ve alan öğretmenlerinin dönem dönem gruplar arası değişiklik yapılması açısından düzenlemeler yapması gerektiği anlaşılmıştır. Araştırma bu çalışmaya dahil olan katılımcılar ve öğretim programıyla sınırlıdır. Araştırmacılar tarafından farklı örneklem grupları ve öğretim programları ile yeni çalışmalar yapılabilir.

Kaynakça

- Adıgüzel, O. C. ve Berk, Ş. (2009). Meslekî ve teknik ortaöğretimde yeni arayışlar: Yeterliğe dayalı modüler sistemin değerlendirilmesi. *Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 4(1), 220-236.
- Akgül, F. (2004). *(Çağdaş bir eğitim organizasyonu biçimi olarak) Modüler öğretim kuramdan uygulamaya*. Eskişehir: Pelikan.
- Aktaş, M. ve Erdoğan, M. (2012). Metal teknolojisi alanı modüler öğretim programı hakkında öğretmen görüşleri. *Batı Anadolu Eğitim Bilimleri Dergisi*, 3(6), 91-118.
- Alkan, C. (1984). *Eğitim teknolojisi*. Ankara: Aşama Matbaacılık.
- Arabacıoğlu, T. (2013). Bilişim teknolojisi öğretmenlerinin modüler eğitim programına ilişkin görüşleri: Aydın ilinde bir durum çalışması. *Elementary Education Online*, 12(1), 148-157.
- Atahan, H. F. (2009). *Türkiye'de kalıpcılık eğitimi sorunlarının çözümü için eğitim programı önerisi*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Marmara Üniversitesi

Fen Bilimleri Enstitüsü.

- Aydın, H. (2009). *Yönetici ve öğretmen görüşlerine göre MEGEP (Meslekî Eğitimi Güçlendirme Projesi)'in uygulanmasında yaşanan sorunların incelenmesi*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Maltepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Babaç, H. (2008). *Meslekî ve teknik ortaöğretim kurumlarında uygulanan bilişim teknolojileri modüler öğretim sisteminin öğretmenler açısından değerlendirilmesi*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Yeditepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Berk, Ş. (2012). *Meslekî ve teknik ortaöğretim kurumlarında uygulanan modüler sistemin Provus'un Farklar Modeli ile değerlendirilmesi*. Yayınlanmamış doktora tezi, Anadolu Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Bertan, M., Haznedaroğlu, D., Yurdakök, K., ve Güçüz, B. D. (2009). Ülkemizde erken çocukluk gelişimine ilişkin yapılan çalışmaların derlenmesi (2000-2007). *Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Dergisi*, 52(1), 1-8.
- Doğan, A. ve Baykoç, N. (2015). Türkiye'de bulunan üniversitelerin lisans programlarının çocuk gelişimi açısından incelenmesi. *Hacettepe Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 1(2), 425-432.
- Dünya Sağlık Örgütü (2018). *What is the WHO definition of health?*. <http://www.who.int/suggestions/faq/en/>
- Ekşioğlu, S. ve Taşpınar, M. (2014). Evaluation of modular education program implementation in vocational and technical high schools. *Evaluation*, 11(2), 1203-1223.
- Ertürk, S. (1998). *Eğitimde program geliştirme*. Ankara: Meteksan.
- Fer, S. (2000). Modüler program yaklaşımı ve bir öneri. *Milli Eğitim Dergisi*, 147, 21-37.
- Gömlüksiz, M. N. (2002). Modüler öğretime ilişkin bir tutum ölçeğinin geçerlik ve güvenilirliği. *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 12(2), 275-285.
- Gömlüksiz, M. N. ve Erten, P. (2010a). Meslekî ve teknik ortaöğretimde uygulanan modüler öğretim programının etkililiğinin değerlendirilmesi (Elazığ İli Örneği). *e-Journal of New World Sciences Academy*, 5(3), 275-285.
- Gömlüksiz, M. N. ve Erten, P. (2010b). Meslekî ve teknik ortaöğretimde modüler öğretim uygulamasına ilişkin öğrenci görüşleri. *e-Journal of New World Sciences Academy*, 5(4), 1037-1055.
- Günceoğlu, B. (2003). *Kız teknik öğretim okulları meslek dersleri programlarının modüler öğretim yaklaşımına uygunluğunun öğretmen ve öğrenci görüşleri doğrultusunda tespiti: (Metge Projesi el sanatları teknolojisi alanı meslek dersleri programı örneği)*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü
- Güven, M., Çoşkunserçe, O. ve Börü, N. (2008). Evaluating the teaching modules in informational technologies field within the scope of development project of vocational education (DPoVE). *World Applied Sciences Journal*, 4(1), 55-62.
- İşoğlu, V. İ. (2010). *Megep bilişim teknolojileri alanı modüllerinin öğretmen görüşleriyle değerlendirilmesi*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Kadau, C. (2001). The advantages of modular education. *Tech Directions*, 61(4), 30-33.

- Kamiloğlu, İ. (2004). *Kız meslek liseleri el sanatları bölümünde uygulanan modüler öğretim yaklaşımı ile geleneksel öğretim yaklaşımının karşılaştırılması*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Kanbur, M. İ. (2013). *Metal teknolojisi alanında uygulanan modüler öğretim sisteminin öğretmen görüşlerine göre değerlendirilmesi*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Gazi Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü.
- Karaca, N. ve Çakır, S. (2014). Meslekî eğitim ve öğretim sisteminin güçlendirilmesi projesi (megep) muhasebe-fınansman alanı modüllerinin etkinliğinin tespitine yönelik bir araştırma. *Bahkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 17(31), 213-231.
- Karadeniz, O. (2008). *Endüstri meslek liseleri elektrik elektronik teknolojileri alanında uygulanmakta olan modüler öğretim yöntemi ile geleneksel öğretim yönteminin öğretmen görüşleri çerçevesinde karşılaştırılması*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Yeditepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Miles, M. B. ve Huberman, A. M. (1994). *Qualitative data analysis: An expanded sourcebook* (2. baskı). Thousand Oaks, CA: Sage.
- Nazlı, M. H. (2010). *Gazetecilik alanı modüler öğretim programına ilişkin öğretmen ve yönetici görüşlerinin değerlendirilmesi*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Yeditepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Patton, M. Q. (2002). *Qualitative research and evaluation methods* (3. baskı). London: Sage Publications, Inc.
- Seçilmiş, C. ve Ünlüönen, K. (2009). Modüler öğretim sisteminin getirdiği uygulamaların değerlendirilmesi: Anadolu otelcilik ve turizm meslek liselerinde bir alan araştırması: *İşletme Araştırmaları Dergisi*, 1(2), 3-18.
- Sert, Ö. (2007). *Meslekî ve teknik ortaöğretim kurumlarında modüler öğretim sisteminin bilişim teknolojileri alanında uygulanması ve öğretmen, öğrenci açısından değerlendirilmesi*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Marmara Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü.
- Sim, Ş. (2011). Secondary school vocational education in Turkey: communication education. *Humanities Sciences*, 6(3), 631-644.
- Sönmez, V. (Ed.). (2000). *Öğretmenlik mesleğine giriş*. Ankara: Anı.
- Tanrısever, S. (2008). *Erkek giyim üretimi dersi modülünün değerlendirilmesi*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- UNICEF (2001). *Dünya çocuklarının durumu raporu. Erken çocukluk dönemi*. Ankara: Unicef.
- Utku, B. (2010). *Radio TV alanı modüler öğretim programına ilişkin öğretmen ve yönetici görüşlerinin değerlendirilmesi*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Yeditepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Uysal, S. (2009). *Meslekî eğitim veren teknik, endüstri meslek, Anadolu meslek ve Anadolu teknik liselerinde uygulanmakta olan MEGEP projesinin etkililiği hakkındaki öğretmen görüşlerinin belirlenmesi (İstanbul İli Örneği)*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Yeditepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Wertsch, J. (1997). *Vygotsky and the social formation of mind*. Cambridge: Harvard University Press.
- Yörükoğlu, A. (1996). *Çocuk ruh sağlığı* (20. baskı). İstanbul: Özgür Yayınları.